

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petič vrst A Din 2, do 100 vrst A Din 2.50, od 100 do 300 vrst A Din 3, večji inzerati petič vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101 SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Zanimive francoske informacije:

Vloga Sovjetske Rusije v angleškem načrtu

Rusija naj bi na vzhodu prevzela enako vlogo kakor Zedinjene države na zapadu, namreč vojnega dobavitelja za neposredno prizadete države

Pariz, 5. aprila. b. Pertinax pripisuje naglo Chamberlainovo izjavo o pomoči Poljski, ki je bila prvotno napovedana šele v tem tednu, razgovoru, ki ga je imel nemški zunanji minister Ribbentrop s poljskim poslanikom v Berlinu Lipskim v četrtak. Razgovor se je baje nanašal na Gdansk. Lipski je še isti večer odpotoval v Varšavo, da poroča svoji vladi. Pogajanja med Anglijo in Poljsko so se medtem vodila v Varšavi, kjer je bil angleški poslanik v stalnih stikih s poljsko vlado in maršalom Rydz-Smiglyjem. Sporazum, ki je bil v petek dopoldne dosežen in ki mu je sledila še istega dne popoldne znana Chamberlainova izjava, je provizoričnega značaja ter je bil sklenjen samo zato, da krije med pogajanj Poljsko. Chamberlain

pa bi ne bil dal svoje izjave, ako ne bi bil že tedaj prepričan v končni uspeh svoje akcije. Dopolnilni sporazumi z Rumunijo in Rusijo (poslednji vključuje tudi Litvo) so po Pertinaxovih informacijah navezani na sporazum s Poljsko. Po teh dopolnilnih sporazumih naj bi Rusija na vzhodu prevzela enako vlogo kot Zedinjene države na zapadu, to je vlogo vojnega dobavitelja za neposredno prizadete države. To ozadje pogajanj potrjuje zlasti okolnost, da je lahko Poljska v dobrih treh tednih uredila svoje sodelovanje z Rusijo, medtem ko bi v drugačnih prilikah gotovo poteklo nekaj mesecev, preden bi Varšava in Moskva sploh našli stik.

njen blagodejni vpliv pokazal že v Monakovu. »Tempso« poročevalec zaključuje svoje poročilo z ugotovitvijo, da v italijanskih političnih krogih te angleške pobude v načelu ne odklanjajo.

Poslanik lord Perth pri Mussoliniju

Rim, 5. aprila. br. Včeraj dopoldne je bila seja vlade. Takoj po seji se je zunanji minister Ciano sestel z angleškim poslanikom lordom Perthom, ki je odzdravel po svoji bolezni in se je baš snoči vrnil iz Anglije v Rim. Italijanski zunanji mini-

ster mu je podal v Mussolinijevem imenu važno sporočilo, ki ga je lord Perth še dopoldne takoj oddal v London.

Angleško-francosko letalsko sodelovanje

London, 5. aprila. i. Povodom obiska francoskega letalskega ministra Guya la Chandra je angleški minister za letalstvo Kingsley Wood izjavil, da ne gre samo za pospeševanje letalske industrije in izdelavo motorjev, temveč tudi za tesno francosko angleško letalsko sodelovanje sploh.

Beckovi razgovori v Londonu

Sklenjena bo vojaška zveza Anglije, Francije in Poljske, ki naj bi se ji pridružila tudi Rumunija

London, 5. aprila. e. Poljski zunanji minister Beck je imel včeraj razgovore z angleškimi ministri dopoldne in popoldne. Dopoldne je obiskal lorda Halifaxa v zunanjem uradu in konferiral z njim dve uri. Snoči ob 18. je odšel Beck v poslopje parlamenta, kjer sta ga sprejela Chamberlain in Halifax. Takoj nato se je pričela v parlamentarnem kabinetu konferenca vseh treh ministrov. S pristojnega mesta niso hoteli dati nobenih informacij o poteku razgovorov, doznavajo se samo, da so razpravljali o velikem angleškem posojilu, ki ga Anglija dala Poljski za njeno obrambo.

Včeraj je Beck obiskal tudi bivšega zunanjega ministra Edena, napovedal pa je svoj obisk tudi pri ruskem veleposlaniku Majskem. V teku svojih razgovorov z angleško vlado bo poljski zunanji minister konferiral tudi z madžarskim poslanikom in najbrže tudi z rumunskim. Vprašanje madžarskih teritorialnih zahtev napram Rumuniji je baje glavna zapreka na poti za sklenitev obrambne pogodbe med Poljsko in Rumunijo.

Angleški listi javljajo, da je pričakovati, da bo po razgovorih Becka z angleškimi državniki naposled sklenjena vojaška zveza

Anglije, Francije in Poljske in sicer na podlagi jamstev za Poljsko. Prav tako priznava, da je pogoj za sklenitev vojaške zveze uspešna razprava o celi vrsti konkretnih vprašanj, ki so se pojavila v teku teh razgovorov.

Poljski krogi v Londonu trdijo, da je bil Beck ginjen zaradi prijateljskega razpoloženja o priliki razgovorov, ki jih je imel včeraj z angleškimi državniki. Beck bo popoldne nadaljeval razgovore o vseh vprašanih v zvezi s političnim položajem v Evropi. Zvedelo se je, da je bil rezultat včerajšnjih razgovorov zavarovanje skupnih obrambnih garancij med Poljsko in Veliko Britanijo. Danes bo Becka sprejel v avdijenci angleški kralj.

Angleško posojilo Poljski in Rumuniji

London, 5. aprila. e. V poučenih krogih so snoči zatrjevali, da je dala angleška vlada Poljski posojilo v znesku 20 milijonov funtov sterlingov. Iz istih virov tudi poročajo, da je bil tudi Rumuniji odobren kredit v znesku 10 milijonov funtov sterlingov.

Anglija skuša pridobiti za svoj načrt tudi Italijo

Italija naj bi posredovala med Nemčijo in Poljsko, Anglija pa med Italijo in Francijo

Pariz, 5. aprila. b. Rimski dopisnik tukajšnjega »Tempsa«, ki velja za dobro informiranega, poroča o najnovejših prizadevanjih Anglije pri italijanski vladi. Ta prizadevanja so v neposredni zvezi z angleškimi pobudami za sklenitev splošnega pakta za trajno obrambo miru. Zlasti so vzbudili pozornost precej pogosti stiki angleškega odpravnika poslov v Rimu z italijanskim zunanjim ministrom. Po tolmačenju nekaterih poučenih rimskih krogov so ti stiki v neposredni zvezi s proučevanjem obeh vlad, kako bi se z vzporedno akcijo odstranila nevarnost vojne in ojačali mir. Anglija se trudi, da bi Italijo prepričala o svojih pravih namelih. Chamberlain je že ponovno izjavil v spodnji zbornici, da angleška pobuda proti napadalcu ni zaenovana na nikakoli ideološki osnovi in da zato notranji režimi ne morejo biti ovira za medsebojno povezanost držav, ki hočejo zajamčiti za daljšo dobo mir. Glavni cilj angleške politike je splošno pomirjenje.

pritegnil tudi Rim, saj je Mussolini v svojem govoru dne 26. marca izrecno poudaril, da si Italija želi miru, da pa prepušča pobude za to vse dotlej drugim, dokler ne bo zadosteno njenim upravičenim zahtevam. Angleške pobude so potemtakem kot nalašč za sondiranje terena, kar ne bi čez čas izključevalo angleškega posredovanja v vprašanjih, ki Italijo trenutno najbolj zanimajo. Pri sedanjih mirovnih prizadevanjih angleške vlade pa bi bilo italijansko sodelovanje zaželeno tudi zaradi tega, ker je Italija istočasno v dobrih odnosih s Poljsko in Nemčijo in bi tako mogla v odločilnem trenutku uspešno posredovati.

Anglija je baje predložila Italiji sklicane posebne konference, katere naj bi se udeležilo več držav, poleg vseh starih velisil tudi Poljska, Rumunija, Grčija in druge. Na taki konferenci bi v sedanjem mednarodnem položaju igrala Italija prevladujočo vlogo kot uspešna posredovalka na vse strani. Na podoben način se je

Spopad na mandžurski meji

Bitka med ruskimi in mandžurskimi obmejnimi stražami

Hongkong, 5. aprila. e. (Havas). V Mandžukuo-u so nastali resni incidenti. V nedeljo okrog 15.30 je 23 ruskih vojakov prekorajčilo mejo pri Biuciu v vzhodnem delu province Singham. Začeli so streljati na mandžursko patroljo, ki je odgovarjala. Pozneje so dobili Rusi ojačenje in je nastala pravcata bitka, ki je trajala tri ure. Napolje so se Rusi umaknili. Na mandžurski strani ni bilo človeških žrtev. Včeraj ob 11. pa je 70 ruskih vojakov, opremljenih s tremi lahkim in eno težko strojnico, s topom in tremi metaličnimi bombami napadlo mandžurske postojanke. Pri napadu je sodelovala tudi konjenica. Po zadnjih vesteh

borbe še trajajo. Mandžurske čete so imele večje izgube.

Tokio, 5. aprila. AA. O priliki včerajšnjega spopada na mandžursko-sovjetski meji so našli smrt trije japonski vojaki. Izgube na ruski strani so pobežje.

Mandžukuo dobi svojo vojno mornarico

Hsingking, 5. aprila. v. Ministrski predsednik mandžurske države je izjavil, da bo Mandžukuo pričel graditi svojo vojno brodogradilnico. Gradila bo vse vrste vojnih ladij.

Tiso in Durčanski v Berlinu

Sestala se bosta z zun. ministrom Ribbentropom

Bratislava, 5. aprila. AA. Predsednik slovaške vlade Tiso in zunanji minister Durčanski sta odpotovala v Berlin. V slovaških vladnih krogih izjavljajo, da sta odpotovala v Berlin na Hitlerjevo povabilo.

Slovaška vlada je dobila od nemške vlade agremen za svojega poslanika v Berlinu Matušo Čermaka.

Berlin, 5. aprila. e. Po imenovanju nemškega konzula v Bruslju von Drusesla za odpravnika poslov nemškega poslanstva v Slovaški, je vlada v Bratislavi imenovala Matijo Čermaka za poslanika v Berlinu. Čermak se bo udeležil pogajanj, ki so se danes pričela v Berlinu z nemškimi službenimi krogi in ki jih bosta za Slovaško vodila predsednik vlade dr. Tiso in minister Durčanski. V krogih, ki so blizu nemškemu zunanjemu uradu poudarjajo, da to pot prihodi dr. Tisa v Berlin ni treba smatrati kot službeni obisk, pri katerem naj bi reševali aktualna vprašanja, ki zanimajo Nemčijo in Slovaško. Koliko časa bodo slovaški delegati ostali v Berlinu, za sedaj še ni znano. Znano je samo to, da Hitler to pot ne bo sprejel dr. Tisa in Durčanskega, temveč se bosta razgovarjala z zunanjim ministrom Ribbentropom in državnim podtajnikom Weiszäckermem.

Zastopnik nemške vojske pri protektoratu

Berlin, 5. aprila. AA. Hitler je imenoval generala Fridericija, ki je bil doslej po-

večnik 17. divizije, za pooblaščenca nemške vojske pri nemškem protektoratu nad Češko in Moravsko. General Fridericij, ki je bil svojčas nemški vojaški ataše v Sofiji in Budimpešti, ima nalogo, da izvrši likvidacijo češke vojske in da zastopa nemško vojsko pri protektoratu.

Angleški poslanik odpotoval iz Prage

Praga, 5. aprila. AA. (DNB): V tukajšnjih angleških političnih krogih pravijo, da je angleški poslanik odpotoval iz Prage. Angleško poslanstvo v Pragi bo, kakor se zdi, v najkrajšem času prenehalo obstojati.

Casado v Angliji

London, 5. aprila. AA. Snoči je prispele v London okoli 200 uglednih Spancev s svojimi rodbinami. Nahajajo se pod zaščito odbora za podporo španskim beguncem ter so dobili dovoljenje za bivanje v Angliji pod pogojem, da jih bo omenjeni odbor vzdrževal. Med begunci sta tudi bivši predsednik madridskega sveta za narodno obrambo polkovnik Casado ter poveljni republikanske obrambe Madrida general Mendez. Pokovnik Casado se je takoj po svojem prihodu v London odpeljal v avtomobilu v neznano smer. Dočim so se ostali begunci nastanili v raznih hotelih, kjer bodo začasno stanovali.

Atentat na nemško poslaništvo v Čilu

V poslopju je eksplodirala bomba, ki je povzročila precej škode

Santiago de Chile, 5. aprila. AA. (DNB) Včeraj je bil izvršen bombni atentat na poslopje tukajšnjega nemškega poslaništva. Eksplozija je razdejala vrtno ograjo, od zračnega pritiska pa so popokale vse šipe na poslopju. Atentatorji so pobeželi.

Berlin, 5. aprila. AA. (DNB). Berlinski listi pišejo zelo ogorčeno zaradi bombnega atentata na nemško poslaništvo v Santiagu de Chile. »Berliner Börsen-Zeitung« piše: Dasi se policiji ni posrečilo najti krivce, je vendar jasno, kje je treba iskati organizatorje atentata. To so židovski demokratiški krogi, ki ne upustijo ničesar,

kar bi moglo škodovati veliki Nemčiji. »Deutsche Allgemeine Zeitung« naglašajo, da se v čilski republikli v zadnjem času opaža struja, ki dela na tem, da se skalijo odnosi z Nemčijo. Ta struja ni domačega porekla, temveč je prišla od zunaj. »Lokal-Anzeiger« pravi: Po mednarodnem pravu uživajo tuja poslaništva posebno gostoljubnost in zaščito države, kjer so akreditirani. Zaradi tega morajo biti tudi varnostni ukrepi temu primerni. Nemčija je o priliki vseh dosedanjih atentatskih poizkusov pokazala, da ne dovoljuje napadati svojih predstavnikov.

Boji na Kitajskem

Macao, 5. aprila. br. Kitajska vojska, ki je včeraj na južni fronti prešla v protiofenzivo, je včeraj po hudih bojih zavzela lukl Honsamo in Hakoji. Japonci so imeli v teh bojih velike izgube.

Hudsonova misija na švedskem

Stockholm, 5. aprila. AA. Poročilo o obisku britanskega ministra Hudsona pravi med drugim, da bo posebna delegacija švedskih industrijcev odpotovala v Veliko Britanijo, kjer bo navedena razgovore o trgovini med obema državama. Na programu je tudi obisk posebne britanske trgovinske delegacije na švedskem.

Povečanje izdatkov za italijansko mornarico

Rim, 5. aprila. AA. (Stefani). Casopisje objavlja poročila o proračunu ministrstva za mornarico za tekoče proračunsko leto ter poudarja, da so določeni skupni izdatki na 2 milijardi 773 milijonov 656.000 lir, za 760.657.000 lir več kakor lani. Do povečanja je prišlo zaradi tega, ker bo zgrajenih več novih ladij.

Izmet Ineni izvoljen za predsednika turške republike

Carigrad, 5. aprila. e. Včeraj je bila izredna seja turške velike narodne skupščine, na kateri je bil izmet Ineni soglasno izvoljen za predsednika republike. V skupščini je vladalo splošno prepričanje, da je izmet Ineni dostojen naslednik velikega Atatürka in je bila njegova izvolitev tudi v javnosti sprejeta z velikim zadovoljstvom. V skupščini so govorniki poudarjali, da se je v zadnjih dneh velikih političnih dogodkov ves turški narod zbral okrog svojega vodje in okrog turške vlade ter tako navdušeno manifestiral svojo nacionalno solidarnost. Dokaz temu je tudi soglasna izvolitev izmeta Inenija za predsednika republike.

Rojstvo albanskega prestolonaslednika

Tirana, 5. aprila. AA. Davi ob 3.30 je albanska kraljica Geraldina rodila sina. S tem je Albanija dobila prestolonaslednika.

Letošnji italijanski veliki manevri

Rim, 5. aprila. o. Dne 30. julija se bodo pričeli v Italiji veliki vojaški manevri in sicer v dolini reke Padve. Manevri bodo trajali 4 do 5 dni.

Politični obzorik

Kaj je država?

List za narod »Napred« piše v »Razgovoru s čitatelji«: »Danes moramo zares vedeti, kaj je država, ako jo hočemo očuvati. Ni država samo ta zemlja, ki je ograjena z drugimi državami in narodi. In ni ljubezen do države samo ljubezen do te zemlje. Država je vsa tvoja zgodovina, vezana na ta kotiček sveta, ki tvori tvojo domovino: slava, ki si jo doživel, in trpljenje, ki si ga prenašal, grobovi, ki si jih izkopal, rodbina in potomstvo, svoboda in neodvisnost, ki jo uživaš, čast in ponos narodne skupnosti. Izven tebe je država, pa tudi v tebi je ona. V vseh nas je ona. Država je materialno, ali še več — moralno dobro. In zato, ker je moralno dobro, zato je tudi ljubezen do nje velika. Pa država je bratstvo, velika narodna skupnost... Toda sedaj ta država ni več ona mala Srbija, v kateri smo se vsi poznali, marveč velika Jugoslavija. Moderna država, v kateri se mora delati po vzorcu drugih velikih držav, ki se mora organizirati in kjer mora vladati red, kakor v drugih velikih državah. Ne moreš ti njej vladati, ker si neuk in neprosvetljen, pač pa je njena dolžnost, da ona vlada nad tabo. In ti si verjel vsem tem strokovnjakom, v katerih roke je prišla država... Dočakal si, da vidiš svojo državo veliko in močno, da so uresničene tvoje nade... Pa so prišle nove bridke izkušnje. Teh dvajset let... Ponovno moraš pokazati svojo veliko narodno dušo. Sedaj je prišel čas, da se ponovno uveljavijo osnovne tradicije tvoje zgodovine. Vrniti se je treba nazaj k narodni državi, zasnovani na bratski enakosti, na narodni vzajemnosti, na pravičnosti, ki je temelj vsake države, na svobodi, ki je ustvarila to državo. Državo je treba vrniti narodu, ona se mora nasloniti na prave narodne moči, na živo silo narodne ljubezni. Prepričani smo se, kaj je uradniška država. Izkušnje nas uče, da se moramo vrniti k naši narodni državi. Ni to samo naša dolžnost napram našim bratom, ki so z nami skupaj gradili to veliko državo, ni to ono prvotno čustvo pravice, s katerim si se ti vedno odkloval, marveč to je tudi velika potreba. Težki časi so nastali. Mračno nebo se razpenja nad glavam. V današnjih časih mora biti naša država močna in silna. Ne samo močna po orožju, marveč mora biti tudi silna po duhu, ki jo nosi in ki jo ščiti. Tak duh je imela mala Srbija. Vsi skupaj delujmo na to, da takšen duh prepoji tudi našo veliko Jugoslavijo!«

Madžarsko in nemško časopisje pri nas

Nemci in Madžari v Jugoslaviji imajo zelo razvito časopisje. Kakor beleži novozadski »Dan«, imajo Madžari v Vojvodini 4 dnevnik in sicer »Regel Ujsag« v Novem Sadu, »Uj Hirek« v Somboru, »Naplo« v Subotici in »Hirado« v Petrogradu. Poleg tega imajo še 30 drugih listov, tednikov in strokovnih listov. Nemci imajo 2 dnevnik in sicer »Deutsches Volksblatt« in »Deutsche Zeitung«. Oba dnevnik izhajata v Novem Sadu. Tednikov, mesečnikov in strokovnih listov imajo naši Nemci 40. Izhajajo pa: v Vrhu »Vršacer Gebirgsbote« (trikrat na teden) in »Deutscher Volksfreund«, v Beli Crkvi »Volksblatt« in »Der Sonntag«, v Pančevu »Volksruf« in dva mesečnika »Schaffende Jugend« in »Jesuruf«, v Petrogradu »Banater Rundschau«, v Novem Sadu »Der deutsche Volksbote«, »Volk und Heimat«, »Bildwochen«, »Filipover Heimatblätter«, »Unser Schule«, »Der Sanger«, »Mittelungen«, »Der Landwirt«, »Katholisches Kirchenblatt«, »Der evangelische Bote«, »Der deutsche Beobachter«, »Die Wespe«, »Wirtschaftsdienst«, »Wochenblatt« in »Der Bote«, v Crvenki »Jugendfreund«, v Odžacih »Die Woche«, v vasi Prigrevici sv. Ivanu »Deutsche Volkszeitung«, »Kleines Wochenblatt« in »Lokal-Anzeiger«, v Bački Palanki »Die Wacht« in »Der Kämpfer«, v Apatinu »Bäcker Zeitung« in »Die Donau« in v Novem Vrbanu »Vrbaner Zeitung«, »Mittel-Bačka«, »Der Familienfreund«, »Kirche und Volk«, »Der Sämann« in »Aus der Arbeit für die Arbeit«. Nemci in Madžari imajo torej pri nas v celem 76 listov, dokaz, da se jim v nacionalnem pogledu ne godi slabo, gospodarsko pa žive v največjem blagostanju.

Akcija za ukinitve viza med Madžarsko in Poljsko

Budimpešta, 5. aprila. o. Poseben vladni odbor za tujski promet je sklenil pričeti akcijo za ukinitve viza v potniškem prometu med Madžarsko in Poljsko. Jutri bo vzpostavljena direktna zveza brzovlakov med obema državama.

Naročajte, čitajte in širite »Slovenski Narod«!

Borzna poročila.

Curij, 5. aprila. Beograd 10., Pariz 11.81, London 20.875, Newyork 44.875, Bruselj 75.—, Milan 23.45, Amsterdam 236.62, Berlin 178.70, Sofija 5.40, Varšava 83.75, Bukarešta 3.37.

V okolici 285 gostinskih obratov

Združenje gostinskih podjetij za ljubljansko okolico je imelo danes dopolnilne občinski zbor

Ljubljana, 5. aprila. Združenje gostinskih podjetij za ljubljansko okolico je imelo dopolnilne v kolodvorski restavraciji svoj 29. redni letni občinski zbor, ki so se ga udeležili številni člani. Občinski zbor je pokazal, da tudi boj gostinskih obratov za obstanek ni lahek.

Predsedoval je predsednik združenja Avgust Kanc, ki je predvsem pozdravil zborovalce in kot zasopnika Zveze združenj gostinskih obratov ravnatelja Petelna.

Podrobno poročilo o delovanju združenja je podala strokovna tajnica M. Kozarnikova. Ena najpomembnejših akcij združenja v preteklem poslovnem letu je bilo prizadevanje za uvedbo pavšalne banovinske trošarine. Za pavšalno trošarino se je prijavilo 67 članov. Do odločitve še ni prišlo, predloženi elaborat proučujejo na bančni upravi. Združenje si je tudi prizadevalo, naj bi oblasti pobirale občinsko trošarino od podeželskih gostilničarjev šele ob nastavitvi sode v kleti, ker mnogi gostilničarji nimajo gotovine ob nakupu vina. Banská uprava je dovolila enak postopek pri pobiranju občinske trošarine kakor banovinske, to se pravi, da je dovoljeno obročno plačevanje, ako je podano jamstvo, da bo prosilec plačal vse v redu. Lani je bilo tudi nekaj članov zapadlo občinski trošarinski kazni. Združenje je posredovalo v vseh primerih, ki so mu bili znani, da bi bili člani oproščeni kazni in doseglo je tudi nekaj uspehov. Združenje je pa vlagalo tudi številne pritožbe na davčni reklamacijski odbor proti previsoki odmeri pridobine in davka na poslovni promet.

Zvezna uprava je skrbelá za izpolnitev strokovne izobrazbe podeželskega gostinstvskega naraščanja in združenje pošilja posameznike v prakso bodisi v tujino (Francijo), bodisi v gospodinjstvo šole za gostinstvo gospodinjice. Združenje je pa tudi pridobilo skupno za ljubljansko združenje dve predavateljici iz kletarske stroke. Prirejen je bil tudi enodnevni kletarski tečaj v Gostinskem domu, drugi enodnevni kletarski tečaj pa v kolodvorski restavraciji. Obeh tečajev se je udeležilo približno po 40 članov združenja. — Proti izdajanju novih gostinskih koncesij v kra-

jih, kjer ni krajevne potrebe, je vodilo združenje odločno borbo.

Združenje šteje 285 članov (med njimi 104 ženske). Izmed gostinskih obratov je največ gostiln, 245, medtem ko je krčem 13 restavracij samo 12, 2 hitaja, 3 sezonske gostilne in eno gostilnico. Lani je bila podjelna koncesija za eno gostilno in krčmo, izbranih pa je bilo 6 koncesij. Med letom so umrli 4 člani. Združenju je bilo prijavljenih 13 gostinskih poslovodj, 19 pomočnikov, 25 pomočnic, 17 vajencev in 26 vajenk. Te številke kažejo, da večino gostinskih obratov vodijo sami gostilničarji. Pomisliti je treba, da je mnogo okoliških gostilničarjev kmetov in da so okoliške gostilne manjše.

O obračunu je poročala tajnica. Čisto premoženje združenja znaša 16.367 din. Proračun je predložil predsednik Kanc. Izdatki in dohodki so proračunani na 36.800 dinarjev.

V resoluciji, ki je bila soglasno sprejeta kakor vsa poročila, zborovalci ugotavljajo, da se je položaj podeželskih gostilničarjev zelo poslabšal, zlasti še, ko je naravná cena vina čedalje višja. Gostilničarji kupujejo zlad vino že po 6 dinov liter pri prodajalcu. Zato se jim žúta banovinska in občinska trošarina še tem težja obremenitev vsaka po dinarju za liter vina. Upoštevali je treba, da gostilničarji plačujejo še točno takso, dovolzne stroške, doplačujejo za kálo, vzdrževati morajo posodo, molake itd. Zelo škodujejo gostilničarjem šušmarji, toda ne le njim, temveč tudi banovini in občini, ker ne plačujejo banovinske in občinske trošarine. Gostilničarji predlagajo znižanje banovinske in občinske trošarine na par pri litru. Zahtevajo, da mora plačati vsak zasebnik, ki kupuje vino od pridelovalcev in posredno tudi banovinsko in občinsko trošarino. Producentom naj prepovedo prodajati manjše količine vina, do 50 litrov. Poostriži je treba nadzorstvo nad prometom z vinom na železniških postajah, kjer bi naj bili zaposleni stalno nadzorni organi.

Volitev ni bilo na dnevnem redu, ker odbor volijo vsako tretje leto.

močnic, kakor je spremljala mezdno gibanje tabakarskih delavcev in je prišlo do stankov, ki so jih na pomoč z raznimi podporami.

Živilski trg

Ljubljana, 5. aprila. Praznična konjunktura se je začela že pred dnevni in danes je najbrž dosegla višek. Številne gospodinjice so se maložile z vsemi nurovinami na svoje praznične umotvorbe še danes, ker dobro vedo, da prihajajo dni ne bo več toliko blaga in tudi ne bo več tako poceni. Zato je bil danes precej hval navali zlasti pri prodajalcih mlečnih izdelkov, zelo živahno vrvenje je pa bilo tudi na perutninskem trgu in med mesarskimi stojnicami.

Cene se bistveno niso spremenile, kar je pač treba pripisovati temu, da je dovolj blaga. Danes je bilo naprodaj posebno mnogo jajc, a zaradi tega se vendar tudi niso pocenila. Jajca so zdaj celo malo dražja, ker dobis najljepših le po 13 do 15 komadov za 10 din, medtem ko so bila nekaj časa 14 do 16 komadov za 10 din. Povprečna cena je pa 50—75 par komad. Po 50 par ne dobite zanesljivo svežih jajc.

Precejšnje povpraševanje je po dodatkih za potico. Rozine so po 12 din kg, orehova jedra po 24 do 28 din (ceneje kakor o božiču), med pa po 18 din kg najboljši. Mlečnih izdelkov je bilo danes zelo mnogo naprodaj, vendar ne preveč v primeri s povpraševanjem. Surovo maslo je po 22 do 28 din kg, čajno po 32 do 36 in kuhano po 30 do 32 din kg. Najdražja je smetana, ki nima točno določene cene ter jo prodajajo stalne prodajalke mlečnih izdelkov in kmetice kakor pač nase, na zajemalke. Mleka je malo na trgu in ga prodajajo po 2,25 din liter.

Gospodinjice so danes že precej kupovale gnjat, ki je res na izbiro. Najcenejša je po 18 do 20 din kg, v splošnem jo pa prodajajo lepšo po 22 do 24 din kg, v splošnem po istih cenah kakor lani. Navadno prekajeno meso je precej cenejše, povprečno po 18 do 20 din kg. Sveže svinjsko meso je po 16 do 18 din kg najlepše, druge vrste pa po 14 do 16 din.

Danes je bilo naprodaj okrog 30 vozov semenskega krompirja. Kupčija pa ni posebno cvetela, ker se kmetje pred prazniki še ne bodo lotili poljskih del.

Profesor Markič umrl

Ljubljana, 5. aprila. V častitljivi starosti 75 let je danes umrl profesor Mihael Markič. Pokojnik je bil eden redkih slovenskih profesorjev, ki je imel veliko nadarjenost za matematiko in je bil pravi znanstvenik v tem pogledu. Spisal je tudi več znanstvenih del, tako »študija o egzaktni logiki«, »študija o egzaktni gramatiki«, »Filogistika po metodi kompleksnih števil«. V mladih letih je objavil tudi pesmice v »Ljubljanskem Zvoncu«. Svoje službovanje je začel kot suplent na nižji gimnaziji v Ljubljani l. 1883. pozneje je bil pa profesor v Novem mestu, od koder je prišel v Ljubljano leta 1921, a že pet let kasneje je bil vpokojen. Naša znanost je izgubila ugednega znanstvenika in dobrega pedagoga. Za njim žalujejo žena Katarina, hčerka Deja in več sorodnikov.

Pogreb bo v četrtek 6. aprila ob 14. z Vidovanske ceste 9 na pokopališču k Sv. Križu. Blag mu spomin, preostalim naša iskreno sožalje!

Sport

— Nagradno tekmovanje. Strokovni propagandni pododbor Saveza sportnih savezov razpisuje tekmovanje za najboljšo knjigo »Higijena sporta«. Knjiga mora vsebovati naslednja poglavja: uvod (biologija sporta), splošni del (anatomija in fiziologija človeka, fiziol. delovanje sporta, higijena sporta, profilaksa sport. poškodb), posebni del (higijena različnih sportov, sport mladine, odraslih in v starejši dobi, sport žene, higijena ureditev igrišča), dodatek (organizacija zdravstvene službe, prva pomoč, zdravstveni nadzor). Knjiga mora obsegati najmanj 140 strani (velikost pole) pisanih na stroju po določenem redu; slike, risbe in tabele morajo biti posebej. Nagrada za najbolje ocenjeno delo s pravico tiska je 6000.— din (šeststisoč). Rok tekmovanja je 1. marec 1940. Pri tekmovanju lahko sodelujejo vsi državljani (državljanke) kr. Jugoslavije, jezik mora biti književni in pisan po današnjem pravopisu. Delo je treba poslati do predpisane roka priporočeno ali ga predati proti potrdilu na naslov Savez sportskih savezov kraljevine Jugoslavije (Strokovni propagandni pododbor), Zagreb, Gunduličeva ul. 22a. Sklepi ocenjevalnega odbora so končni. Podrobna navodila o vsebini knjige daje Strokovni propagandni pododbor SSS, Zagreb, Gunduličeva ul. 22a.

Dva vloma

Ljubljana, 5. aprila. V ponedeljek zjutraj je zavladalo v hiši mesarja Antona Jakiča na Vodnikovici cesti v Dravljah silno razburjenje, ker je bilo ponoči vlomljeno v shrambo. Vlomilci so odnesli okrog 200 kg sveže slanin, 125 suhih klobas, 10 kg šinkov, 10 kg suhe slanin, 4 velike salame, 2 šunki, mesarski nož z napisom: »Grudnik Dravljec in dve svetilki, in skupni vrednosti nad 5000 din.

Preiskava je ugotovila, da so vlomilci prispeli do hiše z avtomobilom in sicer po tako zvaní Rokovi poti od Sv. Vida. Ta pot vodi izpod gozda v Zapužah v osrčje Dravljav in so se lopovi tako zlahka ognili tudi mitničarjem. Vlomilci so prispeli najbrž šele po polnoči, kajti pred polnočjo so bili nekateri domači in pa sosedje še budni. Kmalu po polnoči pa je neka sedita slišala ropot avtomobila, ki se je ustavil čisto blizu Jakičeve hiše, čula pa je tudi moške glasove. Potem je bilo dolgo časa vse tiho, kajti vlomilci so medtem odšli na delo in odtrgali ključavnico na vratih shrambe, nato pa odstranili železno leno drog, ki je vezal vrata. V shrambi so najprej poiskali več vreč, v katere so zbalali blago in ga odnesli v pripravljeni avto, stoječ v senci grmovja na cesti. Vse kaže, da so vlomilci bivši mesarski pomočniki, ki pa niso več v Ljubljani. Avto z ukradenim mesom je potem zavil nazaj na Rokovo pot in odpeljal nekam proti Gorenjski.

Sled za vlomilci je vodila prav do Kranja in še dalje na Gorenjsko, kjer so agenti ljubljanske policije zvedeli, da so neki ljudje že vnaprej ponujali v nakup večje količine suhega svinjskega mesa in slanin. Vlomilci pa so najbrž izvolili, da so jim detektivji za petami, zato se niso

Danes imate zadnjo priliko, da si ogledate Ob 16., 19. in 21. uri

ZUPNIKOV KRIŽEV POT

Cesta križov
TA FILM MORATE VIDETI!
Ne zamudite prekrasnega češkega filma!
Po krasnem Baarovem »Roman Kneze«

Češka filmske umetnica
HANA VITOVA
in ZDENĚK ŠTEPANĚK
KINO UNION, tel 22-21

z blagom ustavili v Kranju, marveč so ga zavlekli nekam v kraj in ga bodo, če ga še niso, najbrž poskušali razprodati po vaseh.

V ponedeljek je bilo vlomljeno tudi v pisarno Kopačeve svečarne na Tyrševi cesti, kjer so vlomilci navrtali železno blagajno. Pisarna je na dvorišču in so morali vlomilci najprej preskočiti zidano ograjo, nakar šele so vdrli v pisarniške prostore, kjer so navrtali blagajno. Pri blagajni so imeli očitno precej dela, ki se jim je pa izplačalo, kajti v tresoru so našli 20.800 din. Denar je obstojal iz bankovcev po 1000 din, po 500 din in po 100 din, pobrali pa so tudi vse kovance po 50, 20 in 10 din.

Naše gledališče
DRAMA
Začetek ob 20. uri
Sreda, 5. aprila: Prevara. Red Cetrtek 6., 7. in 8. aprila: zaprto
Nedelja, 9. aprila: Živi mrtvec. Izven Ponedeljek, 10. aprila: ob 15. uri: Potovanje v Benetke. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Kaj je resnica? Izven. Znižane cene

OPERA
Začetek ob 20. uri
Sreda, 5. aprila: Cavalleria rusticana. Glumači. Red Sreda
6., 7. in 8. aprila: zaprto
Nedelja, 9. aprila: Vse za šalo. Opereta. Premiera. Izven
Ponedeljek, 10. aprila: ob 15. uri: Vse za šalo. Izven. Ob 20. uri: Gioconda. Gostovanje Vere Majdicke, Wissiakove in J. Gostiča. Izven. Znižane cene
Torek, 11. aprila: Hamlet. Gostovanje Dušiln Gate Theatre. Izven

Izvirno slovensko opereto »Vse za šalo« bomo dobili za velikonočne praznike v naš repertoar. Dejanje je izredno veselo značaja. Zasedba posameznih vlog je v resnici dobra. Nastopili bodo: Ribičeva, Poličeva, Barbičeva, Rakarjeva, Daneš, Sancin, Drenovec, Peček, Bratina, Simončič, Jelnikar, Rus, Sladovljevec, Pianecki, Sekula in Starič. Premiera bo na velikonočno nedeljo zvečer. Pripravljata jo kot režiser avtor Gorinšek sam in dirigent Zebre. Prva repriza bo na velikonočni ponedeljek popoldne.

Gostovanje angleškega Dublín Gate Theatre v Ljubljani. Kakor smo že javili bo gostovalo angleško gledališče iz Dublina v torek po velikonočnih praznikih v opernem gledališču in vprizorilo s celotnim lastnim ansamblom v originalu Shakespearovega »Hamleta«. Dublinsko gledališče ima reprezentativen angleški ansambel, ki deluje polovico leta v Dublinu, drugo polovico leta pa je na stalnih gostovanjih po evropski celini, na katerih izvaja izključno le dela angleške literature v originalu. Pri predstavi »Hamleta« bo sodeloval del našega opernega orkestra ter izvajal Cajkovskega glasbo. Opozorjamo, da je to samo enkratno gostovanje. Vstopnice so že na razpolago pri dnevnih blagajni v operi od 40 din navzdol.

Šahovski turnir v Zagrebu
V 3. kolu je Vuković premagal v damskem gambitu Rožiča, Preinfalk in Schreiber sta v Grünfeldovi obrambi damskega gambita zamenjala vse figure in naglo remizirala. Enako se je končal budimpeštanski gambit med Furlanjem in Vidmarjem ml. V kraljevsko indijski partiji med Kalabarjem in Pircem se je vemojster izmotal iz začetnega neugodnega položaja z odlično defenzivno igro in je končno zmagal. Do presenečenja je prišlo v damsko indijski partiji med dr. Vidmarjem in Bröderjem. Črni si je izgrabil močno pozicijo, dobil najprej kmetá, zaradi hude Vidmarjeve napake pa še kvaliteto in se je dr. Vidmar vdal. V igri z damskim kmetom je Filipčič odbil vse Kostičev napade in dosegel časten remis. Petek je v končnici podlegel Tomoviču. Tarrascheva obramba damskega gambita med Lešnikom in Avirovičem se je končala remis.

V prekinjenih partijah je Pirc brez nadaljevanja remiziral z Lešnikom, Kalabar pa je izgubil nasproti Schreiberju, partija Bröder—Kalabar je bila ponovno prekinjena.

V večeršnjem 4. kolu je Avirovič zgubil nasproti Kostiču, Tomovič je porazil Filipčiča, Vidmar ml. Petka, Lešnik Kalabarja. Remis sta bili partiji Bröder—Vuković in Schreiber—dr. Vidmar. V prekinjenih partijah Rožič—Furlan in Pirc preinfalk imata Furlan in Pirc made na zmagu.

Stanje po 4. kolu: Vuković 3 in pol, Kostić in Schreiber 3, Pirc 2 in pol (1), Bröder, Preinfalk, Tomovič 2 (1), Lešnik, dr. Vidmar, Vidmar ml. 2, Avirovič 1 in pol, Furlan 1 (2), Filipčič 1, Petek pol, Kalabar in Rožič 0 (1).

Starost vina in pajčevina
Vina ne poznajo tisti, ki mislijo, da je staro in dobro, če je v zaprašen ali celo s pajčevino opredeni steklenici. Pa tudi v klasični deželi vina kakor je Francija je kljub temu mnogo ljudi, ki jim je zaprašena in s pajčevino opredena steklenica nekakšno jamstvo, da je v nji spravljeno vino dolga leta ležalo v kleti. Ni torej čuda, da so jeli za ljubitelje starega vina v Franciji izdelovati umetno tuđi pajčevinaste mrežice za steklenice, v katerih pride vino na mizo.

V nekem pariškem predmestju imajo posebno farmo, kjer goje navadne vrste pajkov in jih prodajajo vinskih trgovcem. Za 100 pajkov, ki jih je treba spustiti v klet, da s svojimi pajčevinami lepo opredejo steklenico, da se zdi zelo stara, se plača do 250 frankov. Rejci pajkov gotovo dobro zaslužijo, zaslužijo pa tudi lastniki vinskih kleti na tem ponarejalškem delu pajkov, ki delajo iz novih steklenice.

POMAGAJMO GRADITI PIVKOV SOKOLSKI DOM

Proslava 25 letnice Emila Kralja Tolstega drama „Živi mrtvec“ je ostavila najgloblji vtis

Ljubljana, 5. aprila. Mnogokrat smo že proslavljali umetniške jubileje naših igralcev; vsakemu je občinstvo v družbi gledališke uprave in gledališkega osebja toplo in iskreno izrazilo priznanje in zahvalo. Toda tako prisrčno in v toliki soglasnosti pa ni menda naša publika še nikomur povedala kakor jubilejntu Emilu Kralju, da ga ne le prav izredno ceni in spoštuje, nego ga tudi prav izjemno ljubi. Tudi uprava gledališča, ravnateljstvo drame in Združenje igralcev so po svojih govornikih, poetu Otonu Zupančiču, Jožu Vidmarju in Al. Drenovcu izrekli na jubilejnta tako velike in tople besede čestitanja in priznanja, kakor jih še nismo slišali.

V opernem posloju, ki je bilo v zvezi z izdatno povišanim vstopninam nabito polno, se je zbrala resnično elita našega občinstva, elita prav vseh narodnih slojev: ljudje, ki sta jim slovenska kultura in v njo v prvi vrsti slovenska umetnost najgloblje pri srcu, dame in gospodje, pa tudi člani vseh ljudskih vrst in naše mladine, ki jim je vsem enako dramska umetnost najpotrebnejši duševni vsakdanji kruh. Ugotavljam z radostjo, da se je zbral snóhi na Kraljevo proslavo po svojih množestvenih zastopnikih celokupni slovenski narod, da izrazi zahvalnost enemu izmed najbolj priljubljenih, ker v svojih dramskih ustvaritvah najgloblji, najvišjih in najmočnejših dramskih umetnikov ter da obenem poudari svojo vero v najvažnejše poslanstvo dramske umetnosti in njene stoletne zasluge za slovensko narodnost, slovenski jezik, slovensko srčno prosvitljenost.

Umetnost naše knjige, pesmi, teatra, glasbe, slikarstva in kiparstva je vzdrževala, vzdržuje in dviga našo nacionalnost, oblikuje in vedno močneje izraža našo dušo in srce preko vseh tegob in nezdog. In Emil Kralj je bil 25 let skromen, tih, a veseloosen in do skrajnosti vneto poštvovalen kladirar pri kovanju slovenske kulturne individualnosti.

Na okrašenem odru, čigar sredino je zasedala dolga miza, preobložena s krasnimi venci, šopki in različnimi darili, se je zbralo dramsko in operno osebje in svečanostnih oblekah. Oton Zupančič je kot upravnik povzel prvi besedo in naglašal univerzalnost jubilejntovega igralškega talenta. V resnici in komiki, v kmetiški, salonski ali zgodovinski drami, v vseh strokah odrskega udejstvovanja se je izkazoval Kralj umetnika najbolj tehtne kvalitete. Iskren, naraven, vedno pristen človek moister slovenske govornice, je dal celo svojim najbolj veselim in komičnim človeškim likom zmerom tudi nežne nadih tuge in trpljenja, nadih melanholije, ki je nerazdružljiv s kreacijami vsakega komika. Zato je bil vtis Kraljevih ustvaritev vedno izredno močan in je zadeval ob najfinije strune gledalčeve duše v komedijah, veseloigráh in burkah kakor ob najsilnejših tragedijah.

V zastopstvu ravnateljstva drame je govoril dramaturg Jože Vidmar in zlasti poudaril izredni pomen umetnosti v današnjih kruti, mrzli prevratni dobi. Kralj se je vedno zavedal svojega poslanstva, in ravnateljstvo mu je za njegovo pozitivno delo hvaležno.

V imenu tovarišev je čestital predsednik dravske sekcije Združenja Alojz Drenovec posebno toplo, se spominjal Kraljevega delovanja na tržiških pogorelih gledaliških deskah ter mu končno izročil dragoceno darilo ljubljanske publike.

V noči tržiških okoličank je mlada žena čestitala rojaku in mu izročila zlat venci.

Tajnik Združenja Jerman je prečital pismene in brojavne čestitke. V najbolj lastkavih in izbrano resnih besedah so čestitali gg. ban dravske banovine dr. Natčanec, ljubljanski župan dr. Adlešič, dramski ravnatelj pisatelj P. Golia, uprav-

nik dr. Brenčič iz Maribora, Društvo slovenskih likovnih umetnikov, upravnik beograjskega Narodn. pozorišča, uprava Kazališta v Zagrebu, gledališko vodstvo v Celju, sekcije igralcev v Zagrebu, Sarajevu in Osijeku, Ruska Matica v Ljubljani, tovariši v Zagrebu, pa Zlata Gjungjenac, Sava Severjeva, Bojan Stupica v Beogradu i. dr. Značilno je, da je publika radostno ploskala, ko je začela imena Gjungjenac, Severjeva in Stupica...

Jubilant se je zahvalil vsem moško in toplo, a ovacije so ga vidno pretresele, da je bil — eleganten in ves mladosten — bled in se mu je zadnja beseda izprevrila v ihtenje.

Nenehne ovacije občinstva so ponovno potrdile istino: Kralj je naš, ves naš, zato smo ponosni nanj in ga imamo zelo, zelo radi.

Nato se je vršila premiera čudovito lepe drame v 6 dejanjih (11 slikah) »Živi mrtvec« L. N. Tolstega v skrbni in učinkoviti režiji prof. O. Šesta. Zaključek predstave je bil ob pol 24., ali ovacije Emilu so še trajale dalje...

Bil je eden najlepših, najprisišnejših večerov naše drame. Fr. G.

Stavka krojaških pomočnikov

Kranj, 4. aprila. Poročali smo že o težkem položaju krojaških pomočnikov in pomočnic v kranjskem okraju. Zaradi manjkajočih pooblastil zastopnikov združenja krojačev in krojačic na prvih pogajanjih, ki so se vršila v ponedeljek 27. marca na sres. načelstvu ni prišlo do podpisa kolektivne pogodbe. Sresko načelstvo je zaradi tega sklenilo pozvati zastopnike delojemalcev in delodajalcev na ponovno pogajanje v ponedeljek 3. aprila.

Pozivu sres. načelstva so se odzvali zastopniki obeh prizadetih strank, zastopnik osrednjega društva oblačilnih delavcev g. Grubišek, zastopnik Delavske zbornice g. Stanko Jurij in zastopnika oblasti sres. podnačelnik g. Lojk in predstojnik policije g. Uršič. Pogajanja so potekala povsem zadovoljivo in z obojestranskim popuščanjem bi prišlo do sklenitve pogodbe, če ne bi zastopniki mojstrov zaradi malenkostnega spora zapustili predčasno dvorano. Glavna ovira, da do podpisa pogodbe ni prišlo, je bila trimesečna pomočniška doba po izučitvi, v kateri bi prejemale pomočniki 3 din na uro, po preteku te dobe pa bi prejemale 3,50 din, ker zastopniki mojstrov niso hoteli razpravljati: o tej točki, so se pogajanja razbila in pomočniki in pomočnice so stopili v stavko.

Vsi pomočniki in pomočnice so bili takoj obveščeni o razbitju pogajanj in so se zbrali v prostorih svojega združenja v »Cankarjevem domu«, kjer so soglasno zahtevali, da se prične s stavko. Stavka nam dokazuje, da so pomočniki in pomočnice bili primorani zaradi skrajno težkega položaja pristopiti k najtežji borbi za svoje pravice. Stavka ni noben eksces, kot hočejo nekateri to tolmačiti; pomisliti je namreč treba, da so nekateri pomočniki pa tudi pomočnice prišli ob hrano in da bodo vsi izgubili dosti na mezdah, vendar je boljše vztrajati v borbi za izboljšanje kot pa dopustiti nadaljnje izkoriščanje. Zastopniki pomočnikov so zahtevali zvišanje mezd le na 4 din za najboljše delavce, za pomočnice pa od 2,50 do 3,50 din, kar prav gotovo ni veliko, ko imajo v Ljubljani od 6—7 din in v Celju 5—6 din.

Upajmo, da bodo odločni koraki pomočnikov pripeljali do čim prejšnje sklenitve pogodbe, saj so tudi mojstri občutno prizadeti s stavko, kajti dela je sedaj več kot preveč. Vsa javnost spremlja s simpatijami mezdno borbo kroj. pomočnikov in po-

Inserate in male oglase

za velikonočno številko »Slovenskega Naroda« sprejema uprava nepreklono do petka do 6. ure popoldne! — Pomnite, da so mali oglasi »Slovenskega Naroda« najcenejši!

DNEVNE VESTI

— Seja upravnega odbora JUU. Včeraj je bila zaključena dva dni trajajoča seja upravnega odbora JUU. Iz Ljubljane se je udeležil seje predsednik sekcije g. Metod Kumelj. O splošnem položaju učiteljskega stanu je poročal predsednik Ivan Dimnik. Po seji je bil izdan obširen komuniké, ki v njem upravni odbor z veseljem ugotavlja pripravljenost merodajnih čimteljev, da se preklicujejo premešitve in odpusti učiteljev, ki so bili zaradi vojne prisiljeni v tujino. Upravni odbor smatra, da je za zaščito učiteljskih interesov najboljša in najmočnejša in slovska učiteljska organizacija. Zdrava stanovska prosvetna politika se mora voditi samo s stanovsko visoko zavestnim članstvom.

— Prebivalstvo Beograda. Po najnovejši statistiki ima Beograd okrog 405.000 prebivalcev. Leta 1820 je imel Beograd brez trdnjave le okrog 5000 prebivalcev, leta 1844 35.000, a l. 1900 je naraslo prebivalstvo že na 70.000, l. 1905 so jih našli 78 tisoč, l. 1910 že 90 tisoč, po osvojenju l. 1921 pa je Beograd že preokrogil 100 tisoč in je štel 111.740 prebivalcev. V povojnih letih je prebivalstvo Beograda z veliko naglico naraslo, tako da je l. 1937 Beograd štel že 375.000, to se pravi, da se je prebivalstvo prestolnice v zadnjih letih po vojni povečalo za približno 236.000 duš, z Zemunom vred pa še za 11.475. Področje mesta meri danes 17.073 hektarov. Na tej površini prebiva, kakor rečeno, 405.000 prebivalcev, od katerih je 77,7% pravoslavni, 16,3% katoliki, 3% židovi in 1,3% muslimani. 84,2% prebivalstva govori naš jezik, rusko 4,1%. V mestu živi 16.500 Rusov, Nemcev je 4.400 ali 18.000, Madžarov 2,5%. V Beogradu je prijavljenih nad 65.000 delavcev, poleg tega pa ima prestolnica 2501 milijonarja. V Beogradu je nad 20.000 poslopij v vrednosti nad 3 in pol milijone. Promet v pristanišču znaša na leto okrog 1 milijon ton. Tramvajске proge merijo skupaj okoli 80 km.

V KVALITETI, KROJU IN IZDELAVI NEDOSEGLJIVE, V NIZKI CENI BREZKONKURENČNE

TIVAR
OBLEKE
ANTON BRUMEC, LJUBLJANA
NASPROTI GLAVNE POŠTE

ŽE SAM POGLED V NAŠE IZLOŽBE VAS PRIJETNO PRESENETI IN VABI ZA NAKUP.

— Cesta Kranj—Naklo zaprta. Glede na rkonstruktivna dela na državni cesti št. 2 Kranj—Naklo odredim po predlogu sekcije za gradnjo drž. ceste Ljubljana—Kranj v smislu čl. 7 občnega cestnega reda z dne 3. aprila 1939 ob 8. dopoldne zaporo te ceste na odseku od Fida v Kranju v km. 645.200 do mostu na Pivki v km. 648.200 za ves vstopni promet. Promet naj se usmeri do nadaljnjega po banovinskih cestah I-3 Kranj—Jezerko, II-112 (Kranj—Goriče) in II-113 (Naklo—Kokrica). Zaporo ceste je dolžna sekcija označiti s predpisanim mednarodnim znakom.

— Natečaj za izdelavo generalnega načrta velikega Beograda. Beogradska občina je sklenila izdelati generalni načrt bodočega velikega Beograda. Posebna komisija je določila pogoje tega mednarodnega natečaja. Načrt mora obsegati glavna pristanišča, kolodvor za 600 vlakov dnevno, razširjenje ulic in nove trge, stavbišča za industrijo, športni center in park ter Kalemegdan kot zgodovinski spomenik. Prva nagrada znaša 300.000 din, druga 200.000, dve tretji po sto tisoč in za odkup 200 tisoč din, skupaj torej 900.000 din.

— Odvetniška vest. Odvetnik v Ljubljani dr. Alojzij Homan je 29. marca umrl. Za časovnega prevzemnika njegove pisarne je postavljen odvetnik v Ljubljani dr. Fran Tominešek.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 27 z dne 4. t. m. objavlja ukaz o preimevanju nekaterih občin v dravsid banovini, odločbo o sedeži in teritorialni pristojnosti oddelkov kontrole mer, dopolnitve pravilnika o natančnejših določbah za avtorsko pravno posredništvo, popravek v poslovnem redu disciplinskega sveta inženirskih zbornic, telefonski promet z Italijo, razglas o proračunu mestne občine celjske za leto 1939/40, pravilnik o skladu za izvajanje regulacije v mestni občini celjski, razglas o proračunu mestne občine Ptuj za leto 1939/40, uradne objave Narodne banke: navodila glede terjatev iz izvoza v Svcico, navodila o neposrednem izdajavnju potrdil izvoznikom po pooblaščenih denarnih zavodih in razne objave iz »Službenih novic«.

— Promet motornih vlakov Sarajevo—Dubrovnik. Po odredbi generalne direkcije državnih železnic se stavi v promet za velikonočne praznike motorni vlaki na progi Sarajevo—Dubrovnik. Motorni vlak bo odhajal iz Sarajeva v četrtek 6. aprila, v soboto 8. aprila in v ponedeljek 10. aprila ob 7. in bo prispel v Dubrovnik ob 14. uri. V obratni smeri bo odhajal motorni vlak iz Dubrovnika v petek 7. aprila, v nedeljo 9. aprila in v torek dne 11. aprila iz Dubrovnika ob 10.24 in bo prispel v Sarajevo ob 17.30. Motorni vlak ima samo 1 in 2. razred. Za vožnjo se plačajo normalne cene brzega vlaka in dodatke, ki znaša za progo Sarajevo—Dubrovnik ali obratno 20 din po osebi.

— Tisoč vagonov naše pšenice v Italijo. Izvoz poljskih pridelkov preko naših pristanišč se je letos precej zakasnil. Sele te dni so šle iz splitskega pristanišča prve pošiljke pšenice. Prizad je jel pošiljati v Split za izvoz v Italijo namenjeno pšenico. V Beogradu računajo, da bo izvozil Prizad preko splitskega pristanišča v Italijo nad 1000 vagonov pšenice.

— Seja banovinskega turističnega sveta. Dne 3. aprila t. l. je imel poslovni odbor banovinskega turističnega sveta svojo 11. redno sejo, ki ji je predsedoval dr. Fran Ratelj, načelnik oddelka za trgovino, obrt in industrijo kr. banske uprave. Poleg aktualnih vprašanj tečajev za pospeševanje turizma in gostinstva, preskrbe turističnih krajev s kmetijskimi pridelki, turistične publicistike, pasivnega turizma, udeležbe Slovenije na turistično-kulinarčni razstavi v Zagreb, oznamovanjanja krajev in hiš, je poslovni odbor — po uvodnem poročilu turističnega referenta Joška Sottlerja razpravljaj predvsem o položaju odnosno izgledih za letošnji turistični sezono ter je na osnovi podanih pobud in predlogov storil potrebne sklepe. Prihodnja odborova seja bo predvidoma v začetku maja.

— Avtomobilska cesta Split—Sarajevo. Banska uprava v Splitu je predložila traso za gradnjo avtomobilske ceste Split—Sarajevo, banska uprava v Sarajevu je pa predložila drugo traso. V kratkem bo imenovan strokovni odbor, ki bo na terenu pregledal, katera trasa bi bila boljša. V šestletnem programu javnih del je določena tudi gradnja avtomobilske ceste Sarajevo—Split. Za prvi del od Splita do Sinja je določenih 40 milijonov din, za drugi del ceste od Sarajeva do Konjice pa 30 milijonov din.

— Za mrtve proglašeni. Okrožno sodišče v Ljubljani je uvedlo postopanje, da se proglašajo za mrtve kočarjev sin iz Velike Drove gore Franc Tomažin, dijak iz Velikega Mengša Vincenc Polž, posestnik na Križu Jakob Petek, hišarjev sin v Brezju Franc Lenarčič, hišarjev sin v Brezju Jože Velkavrh, delavec v Voščah Franc Zupan, hišarjev sin na Šujici Franc Galič, delavec na Jesenicah Franc Berglez, posestnik v Podcerkvi Janez Znidaršič in trgovski pomočnik v Ljubljani Janez Teršan.

— Novi telefonski imenik. Poštna direkcija naznanja telefonskim naročnikom da je izšel novi telefonski imenik za področje dravske banovine. Ker je po zadnji izdaji nastalo precej sprememb, priporoča naročnikom, da si ga nabavijo. Dobi se pri vseh poštah po 10 din izvod.

— Naša sem, kar sem iskala in si želela, pravi gospodinja vsa zadovoljna že po prvem nakupu v

MOTOHOVI

prazarni kave in špeceriji — Ljubljana

— Razstava male obrti na ljubljanskem velesojmu. Da se omogoči udeležba na ljubljanskem velesojmu, ki bo trajal od 3.—12. junija t. l., tudi malim obrtnikom, namestila kraljevska banska uprava sporazumno z velesojmskim ravnateljstvom nakazati v ta namen nekaj brezplačnega razstavnega prostora. Interesenti naj se pri glase pisмено ali ustmeno najkasneje do 20. aprila t. l. pri VIII. odd. kr. banske uprave na Erjavčevi cesti št. 12 z navedbo, koliko m² razstavnega prostora žele.

— Težave s Pokojniskim zavodom v Sarajevu. Pokojniski zavod v Sarajevu je naletel takoj ob ustanovitvi na težke ovire. Ima namreč premalo zavarovancev, saj jih je komaj 3.500. Upravni odbor dela na to, da bi se število zavarovancev povečalo. Na zadnji seji upravnega odbora je bilo imenovanih tudi nekaj uradnikov, ki odpotujejo v Ljubljano, kjer bodo v Pokojniskem zavodu nekaj časa prakticirali. Pokojniski zavod v Sarajevu bo začel posloovati najpozneje s 1. julijem.

— Obravnava proti Nadi Mandičevi. Državno tožilstvo v Dubrovniku je dvignilo obtožbo proti Nadi Mandič, češ da je okradila mrtvega nemškega emigranta Izidorja Eliasa, ki se je lani 9. novembra v hotelu »Imperial« ustrelil. Pri Mandičevi so našli več okrvavljenih tisočakov in zato je padel na njo sum, da je Eliasa okradla, ko je

bil že mrtev. Elias je hotel ustreliti najprej njo, pa jo je samo ranil. Ona pa je ležala v bolnici je bila pod psihiatričnim nadzorstvom. Za obravnavo proti nji vlada v Dubrovniku veliko zanimanje. Bagovarlja jo bosta dva advokata.

— Za velikonočne pšbe se spomnite siromašnih jetičnih, ki nimajo sredstev, niti zdravja, da bi praznovali Vstajenje z istimi občutki kakor zdravi ljudje! Prosimo zlasti imovitejše sloje, da podprejo za praznike protituberkulozni pokret z denarnimi prispevki, ki naj jih nakažejo na čekovni račun št. 15.531. Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

— Vlom v Sevnici. V noči na 1. aprila so vlomili vdrlji v pisarno Kranjskih deželnih elektrarn v Sevnici. V pisarni so vse prebrskali in premetali in končno našli v nekem predalu 240 din. S seboj pa so odnesli tudi 1400 din vreden daljnogled z napisom: »K. Jurman, kr. dvorni optik Ljubljana«.

— Poskusna vožnja s trolejbusi v Sarajevu. V ponedeljek zvečer so preizkušali v Sarajevu prve trolejbuse. Zgrajeni so bili v električni delavnici v Sarajevu in pri poskusih so se dobro obnesli. Čim bodo napeljani električni vodi bodo začeli po Sarajevu voziti trolejbuse. Trolejbuse so tramvajem podobna vozila. Vozijo kakor tramvaj samo da ne potrebujejo tračnic, goni jih pa kakor tramvaj električni tok.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, nestanovitno vreme, padavine niso izključene. Včeraj je nekoliko deževalo na Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 21, v Sarajevu 20, v Zagrebu in Splitu 19, v Mariboru 18,6, v Kumboru in Dubrovniku 17, na Rabu 14, na Visu 12. Davi je kazal barometer v Ljubljani 757,3, temperatura je znašala 10,2.

— Samomor. V Osljeku se je obesil v ponedeljek delavec Ivan Fridih, star 36 let. V nedeljo je popaval in doma se je z ženo sprl. V ponedeljek ni hotel na delo. Ko se je žena vrnila, ga je našla na podstrešju obešenega.

— Nesreča nikoli ne počiva. V bolnico so prepeljali 18-letnega delavca Vlda Logarja, zaposlenega v graščini na Turjaku. Logar se je snoči peljal s kolešom domov s polja pa je na klanec padel in se težje

King Matica Same je danes GREH a Coriane Luchaire in Annie Duonax. Ref. L. Moguy.

Nevidni sovražnik Boris Karloff, Victor Mc Laglen, Reginald Denny. — Na peti doživljaji enajstotice angleških vojakov v tajnovni mezopotamski pustinji nazvani »Zemeljski pekel«. KINO SLOGA, tel. 37-30. Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri

poškodoval na glavi in po životu. — Na Masarykovi cesti je včeraj podri neznan motociklist kuharja v Košakovi restavraciji Mirka Ukmarja. Ukmar je dobil hude poškodbe po glavi in rokah. — Na Zmajskem mostu je včeraj padel z motornega koleca šofer Mirko Hrast, doma iz Tržiča. Hrast se je poškodoval na kolenu desne noge. — V bolnico so snoči spravili tudi 2-letno hčerko steklarja iz Hraštnika Betko Bajde, ki se je počila z vrelim mlekom po glavi in životu.

— V vlakcu se je zastrupila. Včeraj se je zastrupila v vlakcu, ki je prihajal iz Donje Miholjce v Osijek, Julija Paličajič. Popila je stekleničico octove kisline. Na njene klice so prihiti potniki. V njeni torbici so našli poslovnico pismo, iz katerega je razvidno, da so jo poglnele v obup družinske razmere. Prepeljali so jo v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

Iz Ljubljane

—lj OJNS, krajevna organizacija Moste-Ljubljana. Ustanovni občni zbor Omladine JNS bo drevi ob 20. uri v gostilni g. Lasana v Pokopalski ul. (ob Kemnični tovarni). Vse prijatelje in somišljenike iz Most in sosednjih organizacij vabimo k udeležbi.

—lj V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani pri frančiškanskem mostu se sedaj nahaja optik in urar FR. P. ZAJEC, čorej ne več na Stačem trgu. — Samo kvalitetna optika.

Srajce, krvatate — Karničnik, Nebotičnik —lj Mrliče je okradel. Na kirurškem oddelku bolnice je te dni umrl neki Jože Logar iz Zavrja na Gorenjskem. Čim

so truplo odnesli in posteljo preoblekli, je že dobil na njej mesto 16letni brezposelni delavec Milan O., doma od nekod iz savske banovine. Milan je takoj rodoven preiskal nočno omarico, kjer je našel nekaj čez 100 din; denar, last umrlega, si je pridržal. Tatvino so pa opazili strežaji, ki so Milana po odzdravljenju izročili policiji.

— Ljubljanska sadjarica in vrtnarica podružnica priredi danes ogled vrta uprav nika drevesnice Kmetijske družbe g. Ivana Brečeljnika v Dravljah 156 (ob Celovski cesti). Predmet ogleda je pravilna rez sadnega drevoja itd. Vodil in pojasnjeval bo lastnik sam. Zbirališče udeležencev je ob drugem postajališču od Nove remize proti št. Vidu. Vabljeni vsi člani in prijatelji. Udeležba prosta.

—lj Tatvina. V stanovanju v Knezovi ulici 16 je bilo ukradeno tam stanujočemu Francu Škerlju iz žepa sukničca 1200 dinarjev. Zleščarjak Viktor Kokalj iz Stične je prišel te dni v mesto nakupovat razno blago, nato pa je zavil v vinotoč železničarske nabavljajne zadrage na Masarykovi cesti, kjer je odložil zavitek z vsebino 3 m zelenega blaga za žensko obleko, 5 pari nogavic in drugim blagom. Kokalj se je sicer pomudil v vinotoču le kratak čas, vendar je priložil izrabiti neznan žilskovec, ki mu je zavitek, vreden 600 din, odnesel izpred nosa. Izpred hiše št. 17 v Pražakovi ulici je nekdo odpeljal včeraj ponoči tricalke znamke »Tribuna«, vreden 800 din. Tricalke je bil last Narbavljajne zadrage državnih železničarjev.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej Prekliti, izjave beseda Din 1.— davek posebej
za pisnene odgovore glase malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

MALI OGLAS
v
velikonočni številki
»Slovenskega Naroda«
ima
siguren uspeh!
Beseda 50 par, davek posebej

ZA VSAKO DRUŠINO
NAJLEPŠA OBLACILA
Posebno moške obleke, trenčkoti, krasno perilo itd. si nabavite najbolje in najceneje pri
PRESSE,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14
50 PAR ENTLANJE
ažuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 1.—din. »Julijana«, Gosposvetska cesta 12.

SEMENA
prava erurtska, uradno preizkušana, dobiti v trgovini pri
M. WIDMAYER
LJUBLJANA
Cankarjevo nabrežje št. 3
Podružnica: Tyrševa c. 51
Stojnica:
Nabrežje 20. septembra

KLISEJE
ENOVAN
V OBRAPVNE
Jugografika
SV. PETRA CESTA 12

SLUŽBE
Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din
IZURJENEGA DELAVCA
ki je dalje časa delal na Gumbandwebstuhl-ih — izdelava gumijastih trakov — sprejemanje. Javiti se na: Fabrika lastiša, Beograd, Solunska 2. 1151

POMOČNIKA IN VAJENCA
sprejemam takoj. Jože Černe, tapetnik, sedlar in vozni tapetnik, Bled 1. 1165

PRODAM
Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din
VEČJO ZAPUSČINO
v Idriji v gotovini prodam. — J. Erznovnik, žiri. 1150

GOSPODINJE!
Za medene potice je edino le pristni ajdov med najboljši. — Dobite ga v »MEDAENI«, — Ljubljana, Zidovska ul. 6. 24.T.
MREZE
za postelje najceneje pri Andlovic, zaloga pohištva, Komenskega ul. 34. 1131

MALA TRGOVINA
upeljana z inventarjem in blagom (ev. koncesijo) se proda radi odpotovanja takoj. — Ponudbe pod: Ljubljana 7500. 1170

STAVBENA PARCELA
100 m od mestne meje se pocieni proda. Naslov na upravi Slov. Narod. 1160

KUPIM
Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din
POLTOVORNI AVTO
nosilnosti 1000 do 1500 kg v dobrem stanju, kupim. Pomudbe na Moderni dekor, Zagreb, Nikoličeva. 1164

TAMBURICE
vseh vrst najmodernejše izdeluje rokotvornica tamburice
M. Dobranič,
Topolovac — Sisak.
Pišite takoj po brezplačni cenik št. 51.

Prodajalna čevijev »TRIUMF«
KOLODVORSKA ULICA 11
odprodaja moške čevlje No. 40, 41, 46 po 90.— din, ženske po 60.— din, otroške od 35 do 45.— din.
NOVO TRGOVINO smo pa odprli na Miklošičevi cesti št. 12 ter jo oskrbeli s krasnimi spomladanskimi modeli.

Ker smo založeni
z izbiro vseh vrst spodnjega in zgornega usnja, damskih torbic, aktovk, kovčegov in nahrbtnikov, Vas vjudno vabim, da si ogledate mojo zalogo in se prepričate, da kupite najceneje pri

FRANCU ERJAVCU
zaloga usnja — Ljubljana, Stari trg 18

MORSKE RIBE
danes, jutri in v petek v veliki izbiri, kakor tudi kramozice (ostrige) in bakalar. — Izborna dalmatinska in domača vina. Za obilen obisk se priporoča
Majda Zupančič
gostina pri »KMETU«
Gosposvetska c. 8

Dozpel je danes v 77. letu starosti, previden s sv. zakramenti, preblagi soprog, naš najboljši oče, stari oče, stric, gospod

Viljem Rohrman

kmetijski svetnik v p., dolgoletni ravnatelj Kmetijske šole na Grmju, častni član Slovenske kmetijske družbe in referent za kmetijsko šolstvo, odlikovan z redom sv. Save III. stopnje

Pogreb preblagega pokojnika bo na veliki petek 7. aprila ob 4. uri popoldne iz hiše žalesti, Cesta 29. oktobra 20, na pokopališče na Vič.

Sv. maša zadušnica bo posebej objavljena.

Zalujoče rodbine:
Rohrman, Jug, Kenda, Sever
in ostalo sorodstvo

V svojem in v imenu vseh sorodnikov naznanjam tužno vest, da je preminul v 75. letu starosti naš nepozabni soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

MARKIČ MIHAEL

profesor v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 6. aprila 1939 popoldne ob 2. uri izpred mrtvaške veže na Vidovdanski cesti št. 9 na pokopališču k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 5. aprila 1939.

KATARINA — žena; DEJA — hčerka;
PAVLA LICHTNER — LICHTENBERG, ŽERJAV MARJA,
MARKIČ FRAN — bratje in sestre, in ostalo sorodstvo

Prekooceanski poleti in kuhanje jajc

Izanci prvi v poletih čez ocean — Kuhar v letalu „Yankee Clipper“ v zadregi, ker ni vedel, kako dolgo naj kuha jajce

vidroavijon novega tipa »Yankee Clipper«, težak 42.000 kg s 4 motorji po 1.600 HP je krenil s 14 potniki, strokovnjaki družbe Pan American Airways, trgovinskega, vojnega in mornariškega ministrstva ter straže na morskimi obali in sedmimi tehnični na poskusni polet iz Združenih držav čez Severni Atlantik v Evropo. Letalo je startalo v nedeljo 23. marca v Baltimore in priletelo na Azore, ne da bi se med potjo spustilo na tla. Ob startu je imelo 16.000 litrov pogonskih snovi. 3900 km dolgo pot je preletelo s povprečno hitrostjo 225 km na uro v 17 urah 35 minutah. V Horti na Azorih se je spustilo na tla v ponedeljek popoldne, v terek je pa nadaljevalo polet proti Lisaboni.

Poskusni polet spada v okvir priprav za redni zračni promet čez severni Atlantik, o katerem smo že poročali. Letala bo

do prevažala zaenkrat samo pošto. Zračni promet organizira Pan American Airways in odprt bo v kratkem. Ob nezanesljivem vremenu bodo letala letala čez Azore, torej po južni poti, sicer pa po severni preko Nove Fundlandije. Letala tipa Yankee Clipper, izdelana v isti seriji že letajo redno na progi Amerika—Daljni vzhod, kjer so se zelo dobro obnesla. Za zračno zvezo z Ameriko preko severnega Atlantika so organizirali lani mnogo poskusnih poletov. V celotni bilanci je na prvem mestu Nemčija. Letala nemške Lufthanse so že 50krat letela čez Atlantik in sicer 8krat leta 1936, 14krat predlanskim, 28krat pa lani. Nemško letalo je absolviralo tudi rekordni polet čez ocean. Navzlic temu pa Amerika ni dovolila Lufthansi novih poletov.

Druge družbe za zračni promet so osta-

le daleč za Lufthanso. Angleška Imperial Airways ima doslej 12 poletov čez ocean, od teh 10 predlanskim, dva pa lani; Pan American pa samo 2, oba lani. Angleži zaenkrat še nimajo za prekooceanske polete primernih letal.

Med poletom letala Yankee Clipper so morali organizatorji nujno rešiti tudi problem kuhinje. Kuhar je bil v zadregi kako dolgo mora kuhati jajca, da bi ne bila premeška, pa tudi ne pretrda. Mož namreč ni imel izkušnje s kuhanjem v višini 2468 m. Zato so poklicali letalsko bazo v Baltimore, ki je dala brz izračunati kakšen je zračni pritisk v tej višini, potem je pa brzojavila posadki letala, da je treba kuhati jajca 12 minut. Tudi take probleme morajo reševati, ko organizirajo zračni promet čez ocean.

Para razjedla goro

Član Carneggievega zavoda C. W. Fenner se je udeležil ekspedicije ameriškega zemljepisnega društva v slavo dolino dima na Aljaski. Tam je raziskoval goro, ki vsa razpada in v zadnji ševilki »American Journal of Science« poroča, zakaj gora razpada. Vzrok je zelo čuden. Goro razjedajo plini, v katerih se kamenje tako rekoč raztopi. V začetku je bilo drugače. Ta čudni pojav se je pričel leta 1912. Takrat je izbruhnil na Aljaski eden izmed ognjenikov in tedaj je nastala tako znana dolina dima. Ena izmed posledic strašnega izbruha je bila, da se je visoka gora na koncu doline razkrala na dvoje. Zdelo se je, da je to zakrivil samo izbruh ognjenika. Ena polovica gore se je zavalila na konec doline, ki ga je do polovice zasuša.

Ko so jeli dolino leta 1916, raziskovati, je puhtelo iz zevajočega boka preostale gore mnogo vulkanske pare. Polagoma je pa izpuhtevanje pojemalo in ponekod povsem pomehalo. Pač se je pa začelo kaditi iz zemlje na dnu doline. Takrat se je ostigal še del gore, tako da je ostal samo vrst in sedlo. Tako se je odprl pogled na sam temelj gore. Fenner je lahko na ogromnem prerezu opazoval, kakšna katastrofa je zadela goro. V dimu se je pod močnim pritiskom andesid topil, in deloma izginjal, deloma se je pa sesedal v novih razpokah. V pari so se razpoke širile in poglabljale, tako da so nastali ozki dolgi kanali, skozi katere je bila gora sledenje povsem razjedena. Vulkanski potresi je končal to delo, ki ga je opravila v resnici samo iz zemlje puhteca para.

Gostovanje angleškega gledališča v Ljubljani

Nekaj podatkov o glavnih igralcih Dublin Gate Theatre

Ljubljana, 5. aprila
Hilton Edwards in **Michael Mac Liammoir** sta upravnika tega gledališča. Hilton Edwards je rojen na Angleškem; prvotno se je učil glasbo in petje in šele kasneje se je posvetil gledališču. Od 1. 1921 nastopa v raznih gledališčih; leta 1927 se je sestal z Michaelom Mac Liammoir, leta 1928 sta v oktobru osnovala Dublin Gate Theatre, v katerem igra navadno eden izmed njiju glavno vlogo. V »Hamletu« bo igral Edwards kralja Clavdija in duha.

Michael Mac Liammoir je rojen v Corku. Ze kot otrok je igral, kasneje se je učil slikarstva in se mudil več let v Španiji, Italiji, Švici in Nemčiji. Po svoji vrnitvi v domovino se je znova posvetil gledališču. V Dublin Gate Theatreju je napravil inscenacijske načrte za skoraj vse igre in kostume, navadno igra glavno ali kako važno vlogo. Igral bo Hamleta.

Tosca Bisling, je rojena Angležinja, po poreklu pa je s kontinenta. Svojo pot je pričela pri filmu, igrala je v raznih gledališčih, nastopala v radiu in televiziji. Od 1. januarja je pri Gate Theatreju, kot referentka za tisk in igra manjše vloge.

Roy Irving je prišel kot predsednik dublinskega vseučiliškega gledališkega Udruženja v stik z gledališčem. Leta 1934 je spoznal Hiltona Edwardsa in od takrat je trajno pri Gate Theatreju. Igral bo Laerta v »Hamletu«.

May Carey je sodelovala že pri prvi predstavi tega gledališča. Ima tri odrasle sinove, dva izmed njih bosta sodelovala pri gostovanju.

Cristoph Casson, je sin igralca; trileten je nastopal skupno z očetom. Bil je na

pomorski akademiji v Dartmouthu in je služil nekaj časa pri britanski mornarici. Od leta 1930 sodeluje pri različnih ansamblih po vsem svetu. Od leta 1938 je pri Gate-gledališču. Igral bo Horacija.

Coralie Carmichael, je članica tega gledališča odkar obstoji in igra glavne vloge v različnih igrah. Igrala bo kraljico Gertrudo.

Muriel Moore, se je po kratkem sodelovanju pri Abbey-gledališču pridružila 1929 Gate-ansamblu, ter je večkrat prekinila svoje sodelovanje z njim zaradi gostovanja v Angliji in inozemstvu. Igrala bo Ofelijo.

Liam Gaffney, je prišel tudi v Abbey gledališču in se pridružil 1934 Gate-družini. Sodeloval je v nekaterih angleških filmih. Igral bo kralja v Igru.

Una Lyon, se je šolala v Franciji in Angliji, potem je prišla v septembru preteklega leta v opisani ansambel ter nastopila prvič z velikim uspehom v »Les Ratés«.

NA SVOJEM MESTU

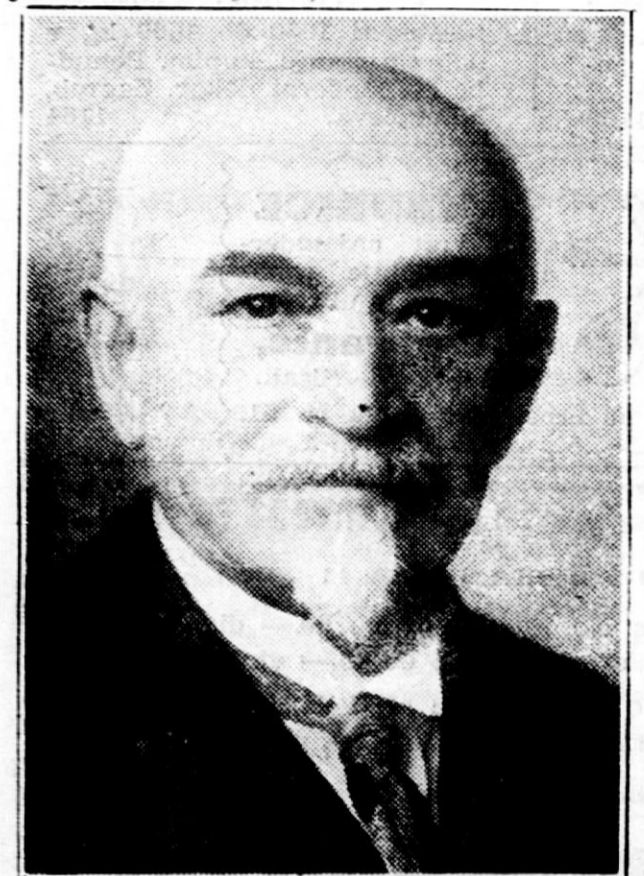
Lastnik zabavišča godbeniku: Ali znate res dirigirati jazz orkester? — Seveda. Dvakrat so mi že odpovedali živci, med vokalno sem dobil hud živčni šok, v mladih letih sem imel bolezen sv. Vidu in doma imam deset nepreskrbljenih otrok.

NA ULICI

— Gospod, usmilite se reve, kupite tel lepi dami šopek vijolic. — Uboga ženska! vzdihne gospod — in povrhu je še slepa. Zena, ali imaš kaj drobiža?

Ravnatelj Viljem Rohrman

Ljubljana, 5. aprila
Kmetijski nadsvetnik ravnatelj Viljem Rohrman je davni umrl. Z njim smo izgubili prvega slovenskega modernega kmetijskega pedagoga. Napredek slovenskega kmetijstva je v tesni zvezi z delom ravnatelja Viljema Rohrmana, njegovo delo na tem polju je bilo pionirsko delo, z njim si je postavil trajen spomenik.

Pred sedmimi leti, ko smo obhajali 70 letnico ravnatelja Viljema Rohrmana, se je že pokazalo, kako priljubljen je bil pokojnik v najširših plasteh našega naroda. Tisoči kmečkih sinov in tisoči slovenskega razumnštva so mu ob tej priliki čestitali, kajti vsi so vedeli, da je z imenom Viljema Rohrmana v najsmotnejši zvezi pol stoletja žilavega in smotnega dela za napredek slovenskega kmetijstva. Vest o smrti tega moža bo danes užalostila mnoge, ki so ga poznali kot poštenjaka, značajnega narodnjaka, ki ni nikoli iskal osebnih koristi, temveč se z nenavadno ljubeznijo posvetil svojemu poklicu in narodni stvari ter s svojim ustvarjalnim delom pomenil mejnik v zgodovini slovenskega kmetijstva.

Ko je ravnatelj Viljem Rohrman pred 57 leti začel svoje kmetijsko pedagoško delo, so naši kmetje orali še z lesenimi plugi. Edina primitivna stroja, ki sta služila tedaj našemu boljšemu kmetu, sta bila rezalni stroj za napravljanje rezanice in vetrnica. Ogromna večina malih in srednjih kmetov je premetavala z vevnico žito z vršaja v nasprotni kot poda. Viljem Rohrman je bil tisti, ki je spoznal, da se mora tudi naše kmetijstvo razviti samo z uporabo strojev ali za napravo dobrih gnojšč

na čelu vseh akcij, ki so se prizadevala poučiti našega kmeta o potrebi modernizacije kmetijstva, pa naj je šlo za uporabo strojev ali za napravo dobrih gnojšč in uporabo umetnih gnojil ter za umno kmetovanje sploh. Po prizadevanju Viljema Rohrmana se je naše kmetijstvo v 50 letih tako preobrazilo in spopolnilo, da se danes lahko kosa z naprednim kmetijstvom drugih držav.

Viljem Rohrman se je rodil dne 11. maja 1. 1862 v Novem mestu kot sin sodnega uradnika. Gimnazijo je obiskoval v Novem mestu, po njej pa kmetijsko akademijo v Liebverdi na Češkem. Studije je dovršil z odličnim uspehom in si pridobil s tem častno kolajno s častno diplomom deželnega kmetijskega sveta na Češkem.

Nato je nekaj časa služboval na cesarskem posestvu v Tahlovcah, maja 1. 1884 pa je dobil mesto adjunkta na deželni vinarski in sadjarski šoli na Slapu. Tako je prišel med domače ljudi in začel svoje pedagoško delovanje med Slovenci. L. 1886 se je preselil s šolo na Grm pri Novem mestu, kjer je deloval dolga desetletja kot vzoren učitelj, vodja in strokovnjak. L. 1810 se je kmetijska šola na Grmu na njegovo pobudo popolnoma reorganizirala. Že od 1. 1907 je zavod deloval pod njegovim vodstvom. Na Grmu je ustanovil splošno kmetijsko šolo z dvema letnikoma in z enoletno sadjarsko in vinarsko šolo. Ravnatelj kmetijske šole na Grmu je bil Viljem Rohrman do pretrta 1. 1918. Tega leta je bil dodeljen kot strokovnjak in odličen pedagog ter ugleden razumnik pokrajinski upravi v Ljubljani.

Med najlepše in najdragocenejše zasluge pokojnikove je šteti pač to, da je vzgojil več generacij umnih kmetijcev, ki so se učili in izobraževali pod njegovim vodstvom na Grmu. Učenci Viljema Rohrmana so danes naši najboljši gospodarji po vseh predelih Slovenije. Nadalje je opravil Viljem Rohrman pionirsko delo s svojim potovalnim poukom ob nedeljah in praznikih med ljudstvom. Pokojnik je šel med narod in ni običaj za mizo svoje pisarne, predaval je kmetom, živinorejcem, gospodarjem in jih spodbujal ter učil. Neprecenljive so nadalje njegove zasluge za modernizacijo našega strokovnega šolstva. Organiziral je nadaljevalne kmetijske in gospodinske šole po deželi. V naši kmetijsko pedagoški kulturi mu pripada častno in zaslužno mesto.

Prav posebne zasluge si je pridobil Viljem Rohrman tudi z organiziranjem kmetijskih razstav na ljubljanskem velesejmu. Bil je predsednik kmetijskega odbora uprave velesejma od ustanovitve. Razstave, ki jih je v glavnem sam organiziral, so razširile zanimanje za moderno kmetijstvo med najširše slovske sloje. Prav obilno in dragoceno je bilo njegovo knjižno strokovno delo. Že 1. 1893 je izšlo Rohrmannovo »Kmetijsko gospodarstvo«. Za Mo-

horjevo družbo je napisal »Poljedelstvo« v treh delih. Ta družba je izdala tudi »Gospodarske nauke«, ki jih je pokojnik napisal skupno z Gombačem in Dularjem. Po vojni je izdala Rohrmannova dela Kmetijska matica. V stotine gredo poučni strokovni članki, ki jih je napisal v strokovnih listih in v naprednih tednikih in dnevnih. Bil je več let urednik »Kmetovalca«, bil je predstnik naše največje kmetijske ustanove Sadjarskega in vrtnarskega društva in funkcionar v številnih drugih strokovnih društvih. Kralj ga je odlikoval z visokim odlikovanjem. Društvo kmetijskih strokovnjakov mu je izročilo častno diplomu, strokovna društva so ga izvolila za častnega člana.

Ob smrti ravnatelja Viljema Rohrmana, pionirja med našimi modernimi kmetijskimi pedagogi, velikega organizatorja in strokovnjaka, izrekamo žalujočim svojem iskreno sožalje. Pokojniku bo slovenski narod ohranil trajen in časten spomin.

NAŠE CENE za VELIKONOČNE PRAZNIKE

otročji čevlji, nizki, z usnjatimi podplati Din 15.-

damski čevlji, črni ali rjavi, nizki, z usnjenimi podplati . . . Din 64.-

moški čevlji, črni ali rjavi, z usnjenimi podplati . . . . . Din 70.-

otročke nogavice . . . . . Din 3.-
ženske nogavice . . . . . Din 5.-
moške nogavice . . . . . Din 3.-

ANT. KRISPER

Mestni trg 26 LJUBLJANA Stritarjeva ul. 1-3

VERDI

— Kaj pravite? — se začudi ravnatelj.
— Evo, tu je mojster Verdi, on bo vskočil...
Široko odprti oči pogleda Verdi mojstra Lavigno. Hoče nekaj reči, pa ga Lavigna prehitita.
— Nič ne govori... Hajdi... Bog te varuj...
Verdi ne drhne niti besedice. Čuti samo roko mojstra Lavigne, ki ga vodi k podiju. Ravnatelj Filodramatskega gledališča se vzpne na oder in pove, da bo na tej generalni skušnji dirigiral najboljši učenc mojstra Lavigne, mladi mojster Giuseppe Verdi, ker ni prišel noben dirigent.
Tu pa tam kdo zaploska. Tam gori je zaploskalo tudi tisto mlado dekle. Ime ji je Giuseppina. Verdi stopi za dirigentski pult. V orkestru presečenost. Nekdo zamrmra:
— Se tega je bilo treba! Dovolijo dirigirati prvemu, ki jim pride pod roke. To je pa že prenemumno...
— Naj dirigira... Kaj te briga to... Se lomo vsaj zabavali... Vsak zase, vsaj...
Verdi udari s taktirko. Nastane tišina. Skušnja se prične. Verdi preneha. Prvič in tako še dvakrat po vrsti.
— Gospoda, tu nekaj ni v redu. Ali so partiture napačno napisane, ali pa vi ne znate čitati not.
— Toda, gospod, partiture so temeljito pregledane, — odgovori prvi violinist.

— Če je tako, pa prosim, da pazljivo svirate in pazite name, sicer odložim taktirko in zbogom.
Verdi je začel dirigirati. Šlo je sijajno. Verdi je vtisnil svojo avtoriteto in kompetenco orkestru. Med njim in orkestrom, ki sta si bila malo prej še prava sovražnika, se ustvarja vez. Vez pristrčnosti in prijateljstva.
Na odru poje zbor, a gospodična, ki ji je ime Giuseppina, je stopila korak naprej, potem še en korak in dva; bila je čisto spredaj. Menda, da bi jo bolje videli. Verdi takoj ustavi orkester.
— Kako se pišete, gospodična?
— Giuseppina Strepponi, slušateljica konservatorija...
— Torej vas prosim, gospodična, stojte v vrsti s svojimi tovarišicami... Niste še v Scali, temveč v zboru, kjer nima noben glas pravice odskočiti...
Užaljena Strepponi skomigne z rameni, pogleda Verdija mrko in ogorčeno ter se vrne.
— Gospodična, nikar ne delajte takih kretenj. Po možnosti se potrudite biti dobro vzgojena. Orkester in zbor sta ponovila. Ravnatelj Filodramatskega gledališča je pa zašepetal ta čas mojstru Lavigni:
— Čujte, mojster, ta vaš učenec je pravi ravnatelj opere. In povrhu še prvovrsten... Veste kaj — odpustim ona dva, ki nista prišla in prosil bom Verdija, naj on jutri dirigira na koncertu.
— Vedel sem, da bog tako hoče... je odgovoril mojster Lavigna. — Zanj dela usoda, pa če verjamete ali ne.

Ko je končal dirigiranje, je zabučalo navdušenje po napol praznem gledališču, orkester se je dvignil in čestital Verdiju. Prišli so mu čestitati tudi drugi, med njimi prva Giuseppina Strepponi.
— Mojster, prišla sem vas prosit odpuščenja... Gotovo bom nekega dne v Scali pela vaše delo...
— To ni prav nič verjetno. Clovek mora biti skromen...
— Zelo se mi mudi, mojster.
— Meni prav nič...
— Kako da ne? Jutri bo vendar ves Milan govoril o vas... A jaz?
— Vi pojditе zidaj domov... Učiti se morate.
— Mar se vam zdi, da nimam lepega glasu?
— Morda ga imate, toda vzgoje vam manjka. To dokazuje tudi vaše sedanje početje, ko me hočete nekako omrežiti, ujeti, da bi si zasigurali nekakšno prvenstvo...
— Strupeni ste, mojster Verdi.
— Ne vem, vsekakor se pa vas to prav nič ne tiče...
— Motite se. Pa še kako se me tiče. Takoj sem namreč začutila, da ste mi simpatični...
— Kaj mi ne bi kar tu odkrili ljubezni? Sicer vas pa hočem oprostiti tega truda...
— O, kako nedostopni ste. — Vsaj delate se takega, da bi me zastrašili.
Verdi je skomignil z rameni in se obrnil, da bi odšel.
— Vi odhajate... Prosim, toda jaz čim, da se bova še videla in srečala... Toda ne pozabite,

da sem prav jaz tista, ki lomim kremplje levom... In to mi je v veliko zadovoljstvo.

XII.

V drogeriji v Bussetu čita stari Barezzi pismo mladega Verdija.
— Evo, najprej vam polagam obračun o svojem delu. Dirigiral sem že petkrat, moj dragi in veliki dobrotnik. Uspeh je bil sijajen. Nekli mladi pesnik mi je posvetil celo svoje pesmi...
Toda v čitanju pisma ga je zmotil goslač-potepuh Luparini, ki je prihitel ves zasopel.
— Ta hip je umrl orglar naše cerkve, dobri don Provesi.
To je slišal tudi Verdi v Milanu in ta vest ga je potrla. Bil je pri Lavigni in dejal je, da se mora vrniti.
— Zakaj? Mar prav zdaj? O tem ne more biti niti govora...
— Toda mojster, Margerita me čaka, da se vzameva... Denarja itak nimam več... Kaj hočem, moram pač dati slovo tudi Milanu in Scali... Zbogom vse moje lepe sanje... Zbogom, mojster!
In stari Lavigna je bil globoko ganjen, ko je objel mladega Verdija.
— Ne bodi žalosten, dragi moj. Ne jemlji si tega preveč k srcu — tudi tam boš lahko mnogo delal... A jaz te bom tu pričakoval... Pomni, da bog vse to tako hoče, ker bi te sicer ne bil obdaroval s tolikim bogastvom največjih darov.